

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải *Đệ Tử Quy*

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư Sĩ

Bài 108

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua, chúng ta vẫn đang học chánh văn 6.3. “Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp”, vẫn đang dừng ở mục...

7. 3. Bề tôi khuyên Vua - Phải thiện xảo phương tiện

Đã nghe đến tám gương thứ 3 là Dĩnh Khảo Thúc khuyên Trịnh Trang Công. Trịnh Trang Công vì giận mẹ làm những điều không phải với ông, nên nhất thời ông đã đẩy mẹ đi biệt xứ và thề rằng chỉ gặp mẹ ở dưới suối vàng. Sau đó được Dĩnh Khảo Thúc khuyên can nên ông nghe ra, liền đón mẹ về phụng dưỡng.

Tiến sĩ Thái có giảng: Cổ nhân có câu: “Vật dĩ tiểu hiềm sơ chí thân, vật dĩ tân oán vong cựu ân”. Nghĩa là: “Không nên vì hiềm khích nhỏ mà làm xa cách với những người thân nhất của mình; Không nên vì những va chạm mới, liền quên đi những ân đức mấy mươi năm”.

Nhân đoạn kinh văn này, ở phần cuối của bài học hôm nay, tôi xin chia sẻ thêm một chút với với các bạn về Chủ đề: “Không quên ơn nghĩa người mình đã thọ ơn”.

Còn hôm trước chúng ta đã nghe tám gương thứ nhất là Ngụy Trưng khuyên Đường Thái Tông, tám gương thứ 2 là Bính Cát khuyên Hán Vũ Đế.

Ngụy Trưng, Bính cát, Dĩnh Khảo Thúc đều là những người “Tôi hiền” nên đã có những lời khuyên rất giá trị cho đất nước. Cho nên sự phồn thịnh của một quốc gia quan trọng là vị vua ấy có tôi hiền hay không?

Nhưng làm thế nào để có tôi hiền? Trong “Cửu kinh” là 9 phương pháp để trị vì thiên hạ, có 3 điều đầu tiên, đó là “Tu thân dã (nghĩa là Tu thân); Tôn hiền dã (Là Kính hiền tài); Thân thân dã (Là Thương yêu họ hàng)”. Đây chính là 3 điều để làm sao bạn có được tôi hiền và giữ được tôi hiền ạ.

Hôm qua, chúng ta đã kết thúc được ý Thứ nhất là bạn phải “Tu thân” bạn sẽ có tôi hiền tự tìm đến. Nhưng có rồi bạn làm sao phải giữ được tôi hiền, không để cho họ bỏ đi mất?

Hôm nay, chúng ta sẽ chuyển sang ý

Thứ 2 “Tôn hiền già” là kính hiền tài.

Đây, trước tiên bạn muốn tìm được người cộng sự tốt bạn nhớ “Tu thân”; Thứ hai mới đến là “Tôn hiền già” là kính hiền tài.

Chúng ta nghe Tiên sĩ Thái giảng:]

Tôn kính người hiền tài thì sẽ có nhiều người hiền triết đến cộng sự, bởi vì người thật sự hiền tài bạn không thể dùng tiền bạc để mời họ được đâu.

[Cho nên nếu bạn dùng tiền mà bạn mời được người ta đến với bạn, thì đây không phải người hiền tài. Các bạn phải lưu ý điều đấy. Đây cũng là danh lợi để bạn câu người ta mà thôi. Mà khi người ta vì danh lợi thì sẵn sàng khi có những mối lợi khác, họ sẽ phản lại bạn ngay, họ sẽ bỏ bạn ngay, đó ạ.]

Tôn kính người hiền tài. Dùng gì mới có thể mời họ đến được? Khổng Minh có phải là dùng tiền mà mời được không? Lưu Bị ba lần đến Am Tranh mới mời được Khổng Minh đấy.

[Lưu Bị có cái chí là muốn thống nhất được cả 3 nước Trung Quốc thời đấy gọi là Tam Quốc Diễn Nghĩa.

Từ Thứ là một người rất giỏi, ông phục vụ cho Lưu Bị. Lúc ấy Tào Tháo là dùng cái cách là bắt mẹ Từ Thứ để làm con tin, thì cuối cùng Từ Thứ phải đi về. Thế thì bà mẹ vì biết là Từ Thứ đã tìm được Lưu Bị là minh chủ rồi thì không muốn là Từ Thứ mắc bẫy như thế, thì bà đập đầu vào cột chết.

Từ đây ông cũng quyết là thế không có quay trở lại gọi phò cho bất kỳ một ai nữa.

Từ Thứ từ già Lưu Bị để ra đi. Thế thì lúc ấy là Lưu Bị lo lắng quá và đối với Từ Thứ cũng là những cái tình cảm rất là chân thành, rất là kính trọng người hiền tài, thì mới hỏi Từ Thứ rằng là:

- Vậy thì bây giờ có thể giới thiệu được ai không?

Thì Từ Thứ nói có hai người, là Phượng Sồ, vâng ạ là Bàn Thống, và Ngọa Long.

Thế thì cuối cùng mới hỏi:

- Vậy thì Ngọa Long là ai?

Bảo:

- Chính là Khổng Minh đấy, nổi tiếng đấy.

Lưu Bị mới nói:

- Vậy thì ông có biết người này không?

Thì Từ Thứ bảo rất thân nhau. Lưu Bị bảo:

- Vậy thì ông đến mời cho tôi đi

Thế thì lúc ấy Từ Thứ bảo:

- Người hiền tài không thể như thế được. Nếu như Chúa Công mà muốn, Chúa Công phải đích thân đến mời. Bởi vì người hiền tài không thể dùng danh lợi mà khuất phục được họ, họ làm không phải vì cái đấy.

Lúc đấy thì Lưu Bị mới cùng Quan Vân Trường, Trương Phi, đầy ba người kết nghĩa vườn Đào, đi đến chỗ của Khổng Minh ở, thì đấy là một cái chỗ non xanh nước biếc, chỉ có một cái túp lều tranh mà ở dưới những cái khóm trúc, rất là thanh tịnh.

Đấy, bạn lại thấy chỗ ở Khổng Minh chưa, lại lều tranh dưới khóm trúc, trúc quân tử đấy, thế ạ.

Khi đến thì là thấy một cái người tiểu đồng đi ra. Lúc ấy Lưu Bị vẫn ở trên ngựa nói là:

- Người vào báo với lại chủ nhân của người là ta là Lưu Bị muốn gặp.

Tiểu đồng ấy bảo:

- Chủ tôi đi vắng rồi

Thế là đi về.

Lần thứ 2 quay trở lại, cũng không gặp được.

Đến lần thứ 3, lần này đi thì Lưu Bị quyết tâm là chọn ngày lành tháng tốt, ăn mặc chỉnh tề cung kính. Thế thì khi đến Khổng Minh đang ngủ, thì Lưu Bị xuống ngựa thì coi như cứ thế là đứng ở bên ngoài để chờ, bỏ hết tất cả những cái cái ngã mạn của mình không còn gì nữa. Thì đến khi Khổng Minh ngủ dậy, rồi thì bắt đầu mới tiếp. Thì lúc ấy là mới mới được Khổng Minh về để làm cho mình.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Nguyên nhân mời được là gì ạ? Là tâm chân thành, tâm cung kính. Cho nên nếu chúng ta cung kính đối đãi với người hiền đức họ sẽ đồng ý đến.

[Những cái người hiền tài này, thì bạn không thể dùng tiền bạc hoặc dùng danh vọng để mà mời được họ. Bạn muốn tìm người tốt thật sự để phụng sự cho bạn, thì bạn hãy nhớ cái đầu tiên là bạn phải tu thân bạn sẽ chiêu cảm được; Thứ hai là bạn phải kính người hiền tài, vâng ạ.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Ngoài tâm chân thành, tâm cung kính ra, còn một thứ nữa là phải tâm vì nhân dân phục vụ mới có thể mời được những người này đến.

[Đã chân thành, đã cung kính, tôi lại vì cái việc nghĩa là vì nhân dân. Chúng ta định nghĩa nhân, lễ, nghĩa, trí, tín, thì nghĩa chính là những cái việc mà bạn hành xử theo đúng phép tắc đại tự nhiên, mà pháp tắc đại tự nhiên là gì? Là hỷ sinh phụng hiến, đây là đại đạo. Cho nên vì nhân dân phục vụ thì mới có thể mời được những người này đến.

Trong Liệt Lữ truyện thời xưa, các cái bà mẹ mà có thể nuôi dạy được những vị anh hùng, ví dụ như mẹ Từ Thử chẳng hạn, là khi mà thấy rằng là Từ Thử phải quay trở về vì mình như thế này thì bỏ mất đi cái người mình chủ là có thể làm giúp cho dân được sung sướng, bà tử tự luôn.

Cái người mẹ thứ 2 mà lần trước đã chia sẻ với các bạn về ngày mừng 3 tháng 3 là ai nhớ? Giới Tử Thôi ạ. Đúng rồi.

Thế thì khi Giới Tử Thôi cứu Vua xong - Tấn Hiến Công, thì lúc ấy hai mẹ con bỏ lên núi, thì Tấn Hiến Công muốn mời về, vì biết đây là cái con người trung với Vua, lại hiếu với mẹ nữa thì muốn sử dụng, đấy ạ “Trung thân xuất thân từ hiếu tử”.

Thế thì lúc ấy là mẹ con Giới Tử Thôi đã lên núi rồi, thì Vua mời về thì nhất định không về. Vì sao không về? Bởi vì bà mẹ của Giới Tử Thôi nói là:

- Nếu bây giờ con về thì người ta sẽ nghĩ ngày xưa con cắt miếng thịt đùi để cho vua ăn, cứu vua lúc mà vua chết đói, thì là vì con vì danh vì lợi, không phải là vì nghĩa, vậy thì không về.

Lúc ấy vua ở dưới này thấy thế mới dùng hạ sách là đốt cái núi đấy đi để cho mẹ con Giới Tử Thôi phải xuống. Giới tử Thôi thấy núi cháy, rừng cháy thì sợ quá mới bảo mẹ là:

- Mẹ ơi thôi xuống thôi.

Muốn cứu mẹ mà - thì mẹ Giới Tử Thôi thấy thế sợ con vì thương mình mà phải về, bảo quyết là vì nghĩa, thì bà đập đầu vào cây và bà chết. Thế thì Giới Tử Thôi thấy thế thì ôm lấy mẹ cũng dứt khoát không về nữa, thì cuối cùng cả núi ấy cháy thì hai mẹ con chết.

Tấn Hiến Công về sau ân hận quá, thì cứ đến đúng cái ngày mừng 3 tháng 3 là cái ngày mà gọi là Tết Hàn Thực đấy, thì quy định cho nhân dân trong cả nước rằng là chỉ được ăn đồ lạnh. “Hàn” là lạnh đấy, “Thực” là đồ ăn đấy, ba ngày đấy là không được quyền nếm lửa.

Đấy ạ, những người hiền tài thật, thì bạn không thể dùng gọi là danh vọng hay là lợi dưỡng để mà mua được người ta đâu.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Tôi vừa nói đến Đường Thái Tông trân trọng Ngụy Trưng như vậy, nhất định sẽ làm cho càng nhiều người có học vấn đồng ý đến để tận trung với ông, đây là “Tôn Hiền”.

[Thấy Đường Thái Tông đối với người hiền tài như thế, thì những người hiền tài khác họ sẽ đua nhau đến. Chứ còn nếu như lại thấy rằng những người hiền tài khuyên ta mà ngược với ta, đấy như Cư sĩ Trưng vừa nói lúc trước là Tần Thủy Hoàng giết 27 người hiền, thì ai đến để giúp bạn nữa.]

Giả sử ngày nay làm ông chủ, nhưng không tôn trọng người hiền, lại có tật đó rất nhiều với cấp dưới có năng lực làm việc việc, thậm chí ông ta còn háo sắc, thì dù ông ta hiện tại có cực kỳ hưng thịnh thì sớm muộn cũng suy bại mà thôi. Nên một người biết “Tôn hiền” thì có thể gọi là “Khử xâm viễn sắc” có nghĩa là bỏ qua lời xâm bậy, xa rời nữ sắc.

[Cho nên cuối cùng Tề Hoàn Công vẫn bị bởi vì đã nói với Quản Trọng: Trẫm chỉ có mỗi một cái tật xấu là chỉ thích nữ sắc thôi. Thế thì lúc ấy Quản Trọng bảo không sao. Bây giờ bảo sao thì chết à? Bởi vì Quản Trọng lấy cái đại cục cho dân làm chính, miễn là vua phải nghe được những cái lời của các cái bậc trung thần. Vậy thì khi nữ sắc vậy vo mà có định gọi là nói hại người này người khác thì bên này tôi vẫn nghe được trung thần thì vẫn còn giữ được.

Cho nên đến khi Quản Trọng chết thì cũng chỉ mấy năm sau là Tề Hoàn Công cũng bị giết chết. Vì Tề Hoàn Công dùng 3 cái người gọi là nịnh thần là Thụ Điều này, Dịch Nha này, và gì nữa ạ? Khai Phương. Một người thì gọi là giết cả con mình để mang vào để nấu thịt cho vua ăn, một người thì tự hoạn mình đi để trở thành hoạn quan để được vào phục vụ vua, còn một người nữa là gì ạ? Bỏ cả cha mẹ để vào phục vụ vua.

Quản Trọng trước khi chết đã nói Tề Hoàn Công:

- Ba con người này không dùng được. Bởi vì sao? Bởi vì đến mẹ mình còn đối không ra gì, con mình còn giết thịt, bản thân mình cũng không có yêu gì cái thân mình đem hoạn hết cả đi, vậy thì không bao giờ nó yêu chúa công đâu.

Nhưng mà cuối cùng Tề Hoàn Công chỉ nghe được một tí lúc đầu thôi, thì cuối cùng là không nghe được dùng thì cuối cùng chính 3 người này về sau hại chết.

Bạn thấy đây ạ, sự nghiệp của bạn có người tài đức phụng sự quan trọng đến như thế nào, cho nên nhất định bạn phải tìm được người tài cộng sự.]

Thứ ba: "Thân thân dã" là thương yêu họ hàng.

Chữ "Thân" này là chỉ cho cha mẹ của họ, người thân của họ.

[Đấy, "Thân" một cái chữ đầu tiên chính là người thân, còn "Thân" chữ thứ hai chính là thương yêu. Cho nên Mạnh Tử mới nói là gì ạ "Thân thân nhi nhân dân, nhân dân nhi ái vật" có nghĩa là lúc đầu phải thương yêu là cha mẹ mình, rồi cái người cận kề mình trước, sau đấy mới tỏa ra đến bá tánh ("Nhi nhân dân"), rồi "Nhân dân mới nhi ái vật" là bắt đầu từ nhân dân thì bắt đầu mới ra ái vật.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Là một người lãnh đạo đầu tiên họ phải làm cho được là người con hiếu thì chắc chắn có thể dùng đức để mà cảm hóa nhân viên của họ, cảm hóa nhân dân của họ.

Ở Trung Quốc có một doanh nghiệp, nó vốn đã bị thua lỗ đến bảy tám trăm triệu Nhân Dân Tệ, thua lỗ nhiều như vậy rất nhiều doanh nghiệp có lẽ không thể vực dậy được. Nhưng nó vẫn kiên trì, tiếp tục nỗ lực. Trong quá trình nỗ lực này gia phong của doanh nghiệp này rất tốt, mỗi lần đến những ngày lễ Tết quan trọng Tổng Giám Đốc nhất định dẫn con cháu của mình đến để cùng lạy mẹ ông ta. Gia phong hiếu đạo trong gia đình này rồi, ông huấn luyện nhân viên của ông cũng rất cẩn thận, đó chính là coi nhân công như là người thân vậy. Họ dùng Đệ Tử Quy để huấn luyện nhân công.

[Nhiều bạn nghe thế này cũng muốn huấn luyện nhân viên của mình bằng Đệ Tử Quy, để muốn nhân viên tốt mà, thế nhưng mình lại không thực hiện Đệ Tử Quy thế thì làm sao được. Bạn phải nhớ cái vị Thần Tài là có 2 vị, một là vị Quan Công là phải trung với người chủ, ok. Nhưng vị thứ hai là vị Phạm Lãi là mình lại phải biết thương nhân viên, phải biết thí tài cho nhân viên. Cho nên là dạy nhân viên Đệ Tử Quy, tốt rồi nhưng mình phải học trước đã.

Tiếp tục ạ:]

Dùng Đệ Tử Quy để huấn luyện nhân công này, điều này rất hiếm có. Thông thường doanh nghiệp thương nghiệp huấn luyện nhân công đều huấn luyện những gì? Làm sao bán được hàng cho họ có phải vậy không?

Nhưng ông chủ doanh nghiệp này lại dùng Đệ Tử Quy để huấn luyện nhân công, hy vọng nhân công ở chỗ học này có thể trưởng thành, có thể thực sự học được cách làm người làm việc, để sau này cho dù ông có rời đi rồi ông cũng cảm thấy là không hổ thẹn đối với nhân công.

[Bởi vì đã cảm được cái gốc làm người rồi, ôi trời thế thì phước báu của ông lớn, quá lớn! Cho nên bây giờ già rồi, cư sỹ Ông cứ thường xuyên nói với tôi là bây giờ là quyết tâm là hộ Pháp cho cư sỹ Bà để làm sao đẩy để hoằng truyền được Thánh giáo. Ờ thì thôi bây giờ làm thiện vẫn chấp tướng mà để mong làm gì? Để mong mình có phước lúc lâm chung, già rồi mà, bắt đầu nghĩ đến chuyện đấy rồi.]

Tiến sỹ Thái giảng tiếp:]

Có được sự hiểu đạo này của ông, cùng với tấm lòng đối với người làm luôn có ý quan tâm đào tạo này, nên ông từ chỗ thua lỗ bảy tám trăm triệu Nhân Dân Tệ, đến nay doanh nghiệp này phát triển với tốc độ rất nhanh, cũng rất thành công.

Cho nên đích thực là tổ tông chúng ta nói những đạo lý này tuyệt đối không có vì thời gian, không gian thay đổi, đây gọi là siêu việt thời không. Nhiều doanh nghiệp vì sao mà không thể duy trì được lâu dài bởi vì họ đều không thể trở về được với thái độ cơ bản làm người. Có rất nhiều người suy sụp rồi vẫn không biết bản thân vì sao họ lại bị suy sụp.

Chúng ta từ vua Đường Thái Tông mà hiểu được, tiếp thu được, tiếp thu thuộc hạ, tiếp thu được thân dân can gián đối với mình. Điều này nói lên là ông tôn hiền (Trọng người hiền).

Chúng ta từ lời nói, hành động, cử chỉ của một Thánh chủ cũng có thể học được vì sao họ lại thành công như vậy. Khi chúng ta đã biết được rồi thì phải đem những thái độ này như thế nào. Nghe xong câu chuyện của Đường Thái Tông, của Ngụy Trưng thì phải như thế nào ạ? Cuộc đời của chúng ta, nhân vật chính của kịch trường này là ai? Là bản thân chúng ta.

[Không phải học xong rồi thì đây ạ, như Thầy Thái nói ạ.]

Cho nên chúng ta trong quá trình nghe câu chuyện ai là Đường Thái Tông? Ta chính là Đường Thái Tông. Phải học tập được thái độ ưu điểm của ông ta; Nếu không nghe xong rồi, Mẫn Tử Khiên là Mẫn Tử Khiên, Tử Lộ là Tử Lộ, Đường Thái Tông là Đường Thái Tông, vậy không phải là nghe suông rồi sao?

[Ấy bạn nghe bạn phải học được thì đây mới gọi là thâm nhập.]

Có một thầy giáo, thầy trưởng thành rất nhanh, một hôm thầy nói với một vị thầy giáo khác. Thầy nói:

- Tôi cảm thấy thầy Thái giảng bài mỗi câu nói đều như đang chửi tôi.

[Ô thế mà nghe được.]

Nhìn tôi giống như đang chửi người sao?

[Tôi cũng có được cái thiện căn này, tôi nghe thầy Thái giảng tôi thấy đúng mỗi câu nói đều như đang chửi tôi, tôi mắc hết.]

Nhưng câu nói này của anh ta đã chỉ được vì sao anh ta tiến bộ nhanh như vậy? Bởi vì anh ta luôn thấy điều tốt liền nhắc nhở mình phải sửa đổi. Nghe đến điều không tốt lập tức nghĩ như thế nào? “*Thấy người ác tự phản tỉnh*”, dường như cảm thấy mỗi người như đang nói ta vậy, đây gọi là biết học. Cho nên cùng nghe giảng như vậy, nghe nhiều đến như vậy mỗi người học đều không giống nhau, nên biết học tập rất là quan trọng.

Chúng ta bài sau sẽ xem tiếp đối với vợ chồng khuyên nhau, anh em khuyên nhau thì như thế nào?

Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang chuyên mục

TRAO ĐỔI CÙNG ĐỒNG HỌC

Chủ đề: “Không quên ơn nghĩa người mình đã thọ ơn”

Lại nói Trịnh Trang công vì giận mẹ làm những điều không phải với ông, nên nhất thời ông đã đẩy mẹ đi biệt xứ và thề rằng chỉ gặp mẹ ở dưới suối vàng.

Cổ nhân có câu: “Vật dĩ tiểu hiềm sơ chí thân, vật dĩ tân oán vong cựu ân”. Nghĩa là: “Không nên vì hiềm khích nhỏ mà làm xa cách với những người thân nhất của mình; Không nên vì những va chạm mới, liền quên đi những ân đức mấy mươi năm”.

Phàm phu ta đều giống như Trịnh Trang Công mà thôi, nhưng Trịnh Trang Công ông biết phục thiện, còn chúng ta có khi chỉ vì những tị hiềm nhỏ là từ mặt luôn người có ân với mình. Thậm chí không chỉ là từ mặt mà còn tìm mọi cách để làm tổn thương họ. Chúng ta không nên làm những điều tổn thương người, lại bất lợi cho mình, vì kỳ thực tổn người bảo đảm sẽ bất lợi cho mình, đó là chân lý.

Hòa Thượng luôn dạy chúng ta: **“Không quên ơn nghĩa người mình đã thọ ơn”**. Cho nên con người mà không biết tri ân thì không phải là người.

Phàm hay thánh chỉ khác nhau ở mê và ngộ. Bạn ngộ bạn là thánh nhân, bạn mê thì bạn là phàm phu.

Hòa Thượng có giảng: “Khi vừa tỉnh ngộ thì cả thầy vũ trụ là chính mình, vô số chúng sanh là chính mình, cả thầy trên địa cầu bao gồm tất cả người, sự vật, tất cả sinh vật cùng đồng một thể sinh mạng với ta. Sau khi ngộ, bạn sẽ có cách nhìn khác đối với tất cả chúng sanh, sẽ rất thân thiết. Tâm từ bi tự nhiên liền phát sanh, “Từ bi biến pháp giới, thiện ý khắp nhân gian”.

Đây chính là chân lý, hay còn gọi là pháp tắc đại tự nhiên. Cho nên đích cuối cùng của việc tu hành thành thánh thành hiền, là bạn phải đi làm sao đây cho đúng với pháp tắc đại tự nhiên, tức là bạn phải làm sao thương yêu được tất cả chúng sinh muôn loài, là bạn thành tựu a.

Tiến sĩ Ngụy Tư ở Hoa kỳ - ông là một bác sĩ tâm lý. Ông nói: Bạn đến đời này để làm gì? Con người đến thế gian này vốn dĩ là nhằm mục đích học tập. Học tập cái gì? Học tập buông bỏ. Tất cả tri kiến sai lầm, tư tưởng sai lầm, hành vi sai lầm phải được buông bỏ. Phải học tập yêu thương, nhà Phật gọi là từ bi; Phải học tập khoan dung, khiêm tốn, và nhường nhịn.

Vị Ngụy Tư này chưa từng học qua Phật pháp nhưng ông nói cũng giống như Phật pháp, và cũng giống như rất nhiều tôn giáo khác a. Bởi vì cái nhìn của thánh nhân nói chung là giống nhau gọi là “Anh hùng sở kiến, đại lược tương đồng”.

Vậy làm sao để có thể học yêu thương đây?

- Bạn phải học tri ân báo ân trước;

- Rồi đến học thi ân, học yêu thương người (Thi ân là gì ạ? Chính là giúp đỡ người đấy ạ, tạo ơn cho người đấy ạ).

Chúng ta sẽ bắt đầu từ bước thứ nhất:

▪ *Bước 1. Với người có ân với ta:*

Bạn phải tri ân và báo ân họ. “Không quên ơn nghĩa của những người đã cho mình thọ ân” (Đây là lời Hòa Thượng nói đi nói lại ạ). Khi có cơ hội phải hết lòng báo ơn những người này.

Vậy ai là người mình chịu ân nhiều nhất ạ? Cha mẹ, rồi đến ai ạ? Thầy giáo, sư trưởng. Cha mẹ thì cho ta thân mạng, thầy giáo, sư trưởng thì cho ta kiến thức, cho ta huệ mạng; Rồi đến ai ạ? Đến tất cả những người đã cứu mang giúp đỡ ta trong cuộc đời. Báo ân cha mẹ, báo ân thầy giáo, sư trưởng này, rồi đến người những người cứu mang giúp đỡ mình.

Còn nếu như bạn không thể tri ân báo ân với những người này thì dám đảm bảo bạn không bao giờ có thể thương yêu người ngoài được. Và như vậy bạn không bao giờ có thể học được 2 chữ “Ái tâm”. Vậy thì cái cửa thành tựu của bạn còn xa vời lắm ạ.

Báo ân cha mẹ chính là chữ hiếu đấy ạ “Dưỡng phụ mẫu chi thân, Dưỡng phụ mẫu chi tâm, và Dưỡng phụ mẫu chi chí” bạn có còn nhớ không ạ? Chúng ta đã nói nhiều đến HIẾU là căn bản làm người. Chúng ta chỉ biết mặc nhiên để nhận 10 trọng ân của cha mẹ đối với mình mà không hề biết đến ân này. Đã không biết đến ân thì bạn không thể trả ân. Không có người dạy nên ngu si không biết, cứ mãi bắt hiếu thôi.

Vòng tròn tiếp tục mở rộng ra nhé, là đối với sư trưởng thầy dạy mình mà mình còn không tri ân. Có những người thầy họ không hề trực tiếp gặp bạn, cũng không giúp gì cho bạn về vật chất, nhưng họ cho bạn kiến thức, và lớn hơn nữa là họ cho bạn huệ mạng muôn đời.

Ví dụ bạn gặp được giáo huấn thánh hiền này là một phúc lớn nhất của cuộc đời, không có phúc nào lớn hơn. Vì đây là chìa khóa của hạnh phúc. Vậy ai đã cho bạn những giáo huấn siêu việt thời không này ạ? Hãy khoan

nói đến Phật Bồ Tát vội, cổ Thánh tiên hiền, rồi Hòa Thượng vội, hãy nói về mức độ thấp hơn đã. Ví dụ như bộ Đệ Tử Quy này, ai giảng cho bạn mà hay đến vậy ă? Tiến sĩ Thái Lễ Húc; Rồi những người chuyển ngữ bộ sách này, hoặc chuyển ngữ pháp ngữ của Hòa Thượng để bạn có mà học?

Vậy bạn đã có khi nào trong tâm dấy khởi một niệm cảm ơn hay chưa? Một niệm thôi, chứ đừng nói là “Niệm niệm không quên ơn đức của lão sư” như Hòa Thượng từng dạy. Hay có khi chỉ vì những tị hiềm nhỏ là bạn có thể quên đi ân đức to lớn của những vị thầy này. Cho dù bạn có thể nói “Giờ đây họ là người xấu” chẳng hạn. Vậy thì bạn hãy nhớ đến câu “Ân phải báo, oán phải quên”.

Rất nhiều bạn băn khoăn về việc tri ân báo ân thầy thế nào cho như lý như pháp. Tôi xin giới thiệu lại trích đoạn giảng giải của Hòa Thượng Tịnh Không như sau:

“Phật dạy chúng ta về: “Tứ sự cúng dường”. Tứ sự là gì ă?

1- Là Ẩm thực: Pháp Sư là người sống ở thế gian, không thể không ăn cơm, cho nên chúng ta cúng dường ẩm thực cho Pháp Sư để duy trì mạng sống của họ.

2- Y phục: Pháp Sư cũng cần quần áo để mặc. Nếu áo của Pháp Sư cũ rách, ta nên cúng dường cho họ một bộ, khi thấy còn tốt thì không cần thiết cúng dường ă.

3- Y dược: Khi Pháp Sư có bệnh, chúng ta cúng dường thuốc uống để chữa bệnh cho họ.

4- Ngọa cụ: Pháp Sư cũng cần có chỗ nghỉ ngơi, chúng ta cúng dường giường, mền, chăn chiếu v.v... cho họ.

Thời nay có những người đem cả nhà cửa, tiền tài hoặc những vật quý giá dâng cúng cho Pháp Sư khiến Pháp Sư sống thật sung sướng đến nỗi Tây Phương Cực Lạc cũng không muốn đi nữa. Vì ở thế gian này cũng tốt quá rồi, đến Tây Phương làm gì? Cái tâm mong thành Phật đạo, liễu sinh tử, thoát luân hồi tan thành mây khói. Điều này đối với việc thành tựu cho pháp sư, đào tạo Pháp Sư thật là một tai hại lớn không gì bằng!

Pháp Sư xuất gia nghĩa là “Cắt ái ly gia”, không có nhà, chúng ta lại tặng cho họ cái nhà, tức là kéo họ về trở lại nhà. Như vậy là hại chết họ rồi,

họ có đủ quyền lực, tài sản, thế là không còn ý chí của người xuất gia, chẳng khác gì người phạm tục!

Ai đã hại họ? Chính là tín đồ đã hại Pháp sư! Những tín đồ này không biết rằng hành động như vậy là phá hoại Phật Pháp, tổn hại Tam Bảo. Mà họ lại nghĩ rằng mình đã tạo rất nhiều công đức, làm được nhiều việc tốt! Than ôi! Khi mạng chung, đọa xuống dưới địa ngục gặp Diêm Vương, chừng đó còn chối cãi gì được nữa chẳng?” (Trích đoạn: Giảng giải Mười Hạnh của Phổ Hiền Bồ Tát – Hạnh thứ bảy “Thỉnh Phật trụ thế”, chủ giảng Hòa Thượng Tịnh Không).

Vậy báo ân thầy bằng cách nào thù thắng nhất ạ? Tôi nhắc lại bài cũ để bạn nhớ nhé: Bạn phải làm sao để có thể “Chiếu sáng lịch sử của thầy giáo”, chiếu sáng bằng cách nào? “Y giáo phụng hành” để thành thánh thành hiền. Đây là cách tri ân báo ân lớn nhất đối với thầy giáo ạ.

Vòng tròn tiếp tục mở rộng ạ: Đối với những người trong xã hội đã từng cứu mang, từng giúp đỡ bạn.

Ngày tôi còn trẻ, lúc đó thời bao cấp rất là khó khăn, nhà không có lấy một cái quạt máy, con thì nhỏ trời mùa hè thì lại oi bức, toàn phải quạt tay cho con suốt đêm, mỗi rã hết cả cánh tay ra.

*Lúc đó có một anh bạn đi Nga về thấy tình cảnh vợ chồng **tôi** như vậy liền cho mượn một cái quạt máy tai voi của Nga. Thật là quá mừng ạ, vì quạt thì cứ chạy về về là mình được ngủ rồi, không phải vất vả quạt cho con suốt đêm nữa.*

Không may có một lần cư sĩ Hằng đạp vào cái quạt máy, thế là cái quạt máy rơi xuống. Thế là gãy luôn mất một bên tai hồng ở chỗ cổ quạt máy. Chồng tôi liền lấy miếng sắt đệm vào, và quạt vẫn chạy được, nhưng bị hơi lắc.

*Thế rồi đến một ngày, anh bạn này đánh tiếng đòi chiếc quạt máy đã cho mượn. Vợ chồng không biết phải làm sao, liền nói thật với anh ấy về việc **chiếc** quạt bị gãy một bên tai hồng. Anh ấy liền bảo:*

- Bạn làm thế nào thì làm, nhưng chuyển lại cho tôi cái quạt lành, cũ thì có thể được, nhưng mà không được hỏng.

Đang lúc lúng túng chưa biết làm sao, vì làm gì có tiền để mua quạt khác để đền cho bạn ạ, thì vận may lại đến. Đó là khoảng 1 tháng sau đó, có một người họ hàng đi học nghiên cứu sinh ở Liên Xô về tặng cho một chiếc quạt máy tai voi y như thế. Vợ chồng mừng quá, vội vàng dùng chiếc quạt mới này đem trả cho anh bạn luôn.

Khi trả xong rồi, thì từ đấy trở đi là cách mặt anh ta luôn. Mỗi lần nhớ đến là đều sân si, nói anh ta đủ điều, nào “Đồ ki bo này”, “con nhà giàu thế mà ki này”, rồi “Tuồng nó tử tế hóa thành ra lại thành quá tệ”. Đại khái là không có lúc nào nghĩ đến mà không rửa thắm ở trong tâm. Còn mỗi khi vợ chồng cùng nhau nói đến thì tha hồ nói xấu anh ấy, moi móc đủ thứ chuyện từ âm ty cử tử cũng lôi ra, thậm chí còn bịa thêm ra cho bổ tức để nói anh ấy, mà quên hẳn cái lòng tốt anh ta đã cho mình mượn quạt mấy năm trời.

Đến khi nào thì tỉnh ngộ ạ? Chính là đến khi nghe đoạn giảng này của Tiến sĩ Thái “Vật dĩ tân oán vong cựu ân”. Nghĩa là: “Không nên vì những va chạm mới, liền quên đi những ân đức mấy mươi năm”. Rồi, Hòa Thượng cũng dạy “Không quên ơn nghĩa những người đã cho mình thọ ân”. Lúc ấy mới biết là mình tạo ác nghiệp mấy chục năm trời với anh ấy. Đúng là “Giúp vật thì vật trả ơn, còn giúp người thì người báo oán”.

Tóm lại một câu mà nói ạ, đối với người có ân với mình mà mình còn không tri ân, còn không báo ân thì làm sao có thể tri ân chúng sinh đây? Phật dạy tứ trọng ân bạn không khi nào có thể làm được và kết cục là không bao giờ bạn có thể thương yêu được vạn vật. Không thương yêu vạn vật tức là bạn đi ngược lại với pháp tắc đại tự nhiên, vậy thì bạn mãi mãi luân hồi khổ.

Vòng tròn tiếp tục mở rộng

- *Bước 2: Bạn Phải thi ân với tất cả những người trong xã hội nói chung:*

Những người này họ không có ân gì với bạn, bạn cũng không nợ nần gì họ, nhưng bạn phải thi ân cho họ khi có cơ hội, đây chính là hy sinh phụng hiến mà chúng ta vẫn hay nói đấy ạ. Lần trước chúng ta đã nói: Trước tiên là phải sống hòa thuận với người đã, sau đó đến giúp đỡ người, rồi sau cùng là đến yêu thương người. Đây là nói trên phương diện thô, còn nói trên phương diện tinh thì xã hội là một thể tương hỗ, và họ chính là “Ơn chúng sinh” – Một trong tứ trọng ân đối với ta đó.

Bước 3: Phải thương hại cả những người có oán với ta;

Bạn thấy không ạ vòng tròn dần dần mở rộng: Lúc đầu là phải tri ân báo ân với người có ân này, sau đấy đối với những người không có ân thì chúng ta cũng phải giúp đỡ họ này, sau đấy là phải thương hại cả những người có oán với ta. Đó là những người ác, hoặc những người náo hại ta.

Bạn đừng tưởng rằng yêu thương những kẻ ác, những kẻ náo hại ta mà dễ đâu, khó nhất đấy. Không phải cứ nói yêu thương là yêu thương được đâu.

Có bạn sau khi đi làm rất nhiều việc từ thiện bên ngoài xã hội, nào nấu cháo cho bệnh nhân này, nào phát quà cho trẻ em nghèo này, nào quyên góp cho đồng bào lũ lụt thiên tai, thì tưởng rằng mình đã phát lộ được tâm yêu thương từ bi với tất cả chúng sinh. Trước đây tôi cũng ngộ nhận như vậy. Nhưng đây thật sự là sự ngộ nhận, không phải vậy đâu ạ. Bạn làm phước thì tốt rồi, nhưng quan trọng nhất là bạn phải thật sự nỗ lực đoạn tham sân si. Tôi ví dụ: Mỗi lần bạn gặp nghịch cảnh (là với hoàn cảnh) hoặc nghịch duyên (là với người ạ), bạn nhất định phải kiềm chế được tâm sân giận của mình. Làm mãi thành quen, sau nâng cấp thành thương hại họ, yêu thương họ.

Tôi kể cho các bạn nghe, lần trước khi nghe tin cụ rùa ở Hồ Hoàn Kiếm chết, tôi rất xót thương, và khi công khóa tôi đều hồi hướng cho cụ rùa kia. Nhưng tôi lại rất dễ dàng sân si với mẫu thân. Lúc chợt tỉnh, tôi mới tự hỏi mình tại sao lại thế nhỉ, với cụ rùa mình còn yêu thương, với tiếng lợn kêu eng éc khi bị chọc tiết mình còn chảy nước mắt. Vậy tại sao với mẹ mình, mình lại sân si khó chịu thế nhỉ? Cuối cùng mới nghĩ ra là cụ rùa, và vị lợn kia không làm gì mình nên mình có thể thương xót, còn mẹ mình thì bị alzheimer nên luôn luôn làm mình khó chịu. Đây là mẹ mình đấy nhé, chứ đừng nói là những kẻ ác làm náo hại mình thì bạn phải hiểu là khó đến chừng nào.

- *Bước 4: Phải thương yêu muôn loài, là từ vạn vật hoa lá cỏ cây cho đến chúng sinh muôn loài.*

Đến đây là bạn đã thực hiện được “Ái tâm trùm pháp giới, thiện ý khắp nhân gian”, bạn thành thánh thành hiền ạ.

Chủ đề “Không quên ơn nghĩa với người đã cho mình thọ ân” chúng ta sẽ kết thúc ở đây ạ.

Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – xin cảm ơn!]
